

INHOUDSOPGAVE

Blz.

Inhoudsopgave	1
Schilderij Gemeentehuis Peize	2
De oorlog 1940 - 1945 door Grietje Kregel	5
Uit de Hopbel:	
* Tolner bosje Altena.....	10
* de Oude Doos: borgen in Peize	12
* de Oude Doos: de kasboeken van de kerk.....	13
* Zonnehof	14
Zomers genot: IJs.....	15
Weinig/Veel: gedicht van Barbera Wekema-Hut.....	16

Wij zijn op zoek naar de namen van deze dames.
Graag u reactie naar één van de bestuursleden.

De redactie wenst u een fijne zomer toe zonder corona perikelen.

SCHILDERIJ GEMEENTEHUIS PEIZE

De Historische Vereniging “Pezie-Peize” heeft een schilderij gekregen met daarop het gemeentehuis van Peize. Dit schilderij was in 1948 een afscheidscadeau voor burgemeester Römelingh van het gemeentebestuur van de gemeente Peize. Römelingh was burgemeester van de gemeente Peize in de periode 1933 – 1948. Hij is in 1948 benoemd als burgemeester van de gemeente Beilen.

Wie was Römelingh?

Hij is geboren als Statius Georg Römelingh op 13 april 1899 te Aalden (gemeente Zweeloo), zoon van: Jan Hendrik Herman Römelingh (1867-1947) en

Willemina Jentina Welink (1868-1958)

Zij kregen drie kinderen t.w.

1. NN. Römelingh 1897-1897
2. Statius Georg Römelingh 1899
3. Jan Berend Sake Römelingh 1902

Statius Georg Römelingh woonde in zijn jeugd in het Drentse dorp Aalden, gemeente Zweeloo.

Na de lagere school ging hij naar de Rijks-HBS in Assen en was daarna volontair bij de gemeente Anloo waar zijn vader burgemeester was.

Later werd S.G. Römelingh klerk bij de gemeente Rheden waar hij het bracht tot adjunct-commies. Tot zes maanden voor zijn huwelijk woonde hij in Rheden.

S.G. Römelingh en K. Metelerkamp

Hij trouwde op 22 mei 1925 met Katharina Metelerkamp te Zweeloo.

Katharina (Kitty) Metelerkamp is geboren op 1 november 1896 te Kudat, (Britsch Noord Borneo) Republiek Indonesië.

Het echtpaar Römelingh kreeg 4 kinderen t.w.:

1. Jan Hendrik Herman Römelingh, geboren 1 maart 1926
2. Alexander Adriaan Römelingh, geboren 1 oktober 1930
3. Digna Dorothea Römelingh, geboren 4 november 1935 te Peize
4. Carel Lucius Petrus Römelingh 18 september 1938 te Peize

Statius Georg Römelingh werd in 1933 burgemeester van de gemeente Peize.

Zijn vader Jan Hendrik Herman Römelingh was burgemeester van de gemeenten:

Zweeloo	1896 – 1908
Anloo	1909 – 1920
Zweeloo	1920 – 1932

Het was een echte burgemeestersfamilie, want ook zijn opa, Cornelis Römelingh was burgemeester. Cornelis Römelingh (1815 – 1893) was burgemeester van de gemeente Oldekerk in de periode 1858 – 1888.

Het schilderij

Het is een olieverf schilderij in kleur van het gemeentehuis van Peize. Het is geschilderd door H.E. de Groot in 1948. Het schilderij is voorzien van een houten lijst met gipsornamenten, welke goudkleurig is geschilderd. De lijst en het schilderij hebben enkele beschadigingen.

Het afgebeelde gemeentehuis van Peize is niet uit de periode 1948, want het geschilderde gemeentehuis is van de situatie van voor de verbouwing 1938-1940.

Het gemeentehuis is gebouwd in 1917-1918 en de eerste grote verbouwing -omdat het pand alweer te klein was geworden- was in 1938-1940, dit was 20 jaar nadat het pand in gebruik werd genomen.

Op het schilderij zien we het gemeentehuis met de voor- en rechterzijgevel. Het vooraanzicht is onveranderd vergeleken met het huidige situatie (2021) van het pand. De rechterzijgevel is wel anders dan het huidige aanzicht (2021) van het pand. Op het schilderij zien we op de begane grond van het voorste gedeelte twee deuren, terwijl er nu drie ramen op die plaats aanwezig zijn. Deze wijziging is uitgevoerd bij de verbouwing van het gemeentehuis in 1938 – 1940. De twee deuren gaven van buitenaf toegang tot twee ruimten in het gemeentehuis t.w. de eerste deur (vanaf de voorzijde), de toegang tot de ruimte van het Groene Kruis en de tweede deur was voor de ruimte voor de opslag van brandstoffen voor het gemeentehuis.

Rechts achter het gemeentehuis zien we nog de oude bebouwing van toen (1938). Ook de huidige Raadhuisstraat staat op het schilderij, hier met veel bomen langs de weg. Voor het gemeentehuis staan de (oude) lindebomen, die in 2017 gekapt zijn. Deze bomen stonden vroeger ook al bij het oude -afgebroken- gemeentehuis, dat gedeeltelijk voor- en ter plaatse van het huidige pand stond.

Van 1948 tot 1963 was Statius Georg Römelingh burgemeester van de gemeente Beilen. Hij is overleden op 24 mei 1963 (64 jaar). Zijn vrouw Katharina (Kitty) Römelingh-Metelerkamp is overleden op 14 oktober 1971. Ze zijn op de begraafplaats in Beilen begraven. Jan Hendrik Herman is overleden op 26 juni 1975; Digna Dorothea is overleden op 5 augustus 1980; Alexander Adriaan is overleden op 12 oktober 1999. Van de kinderen van het echtpaar Römelingh leeft dus alleen nog het jongste kind, Carel Lucius Petrus, hij is nu 82 jaar en woont met zijn vrouw in de provincie Gelderland. Van Carel Römelingh kregen wij het schilderij.

Van het jongste kind, Carel Lucius Petrus Römelingh, kregen wij in de zomer van 2020 het schilderij van het Peize gemeentehuis. Na het overlijden van hun ouders kreeg de oudste zoon Jan Hendrik Herman het schilderij van het gemeentehuis. Na zijn overlijden kwam het schilderij op een bepaald moment op de zolder terecht. Zijn kinderen wisten niet wat ze er mee moesten doen en vroegen hun oom Carel of hij het wilde of er een bestemming voor wist. Carel Römelingh ging ter rade bij oud klasgenoot - Janni Robbe-Hut - van de lagere school in Peize. Janni dacht aan onze vereniging als mogelijke bestemming voor het schilderij. Carel benaderde onze vereniging of wij het schilderij wilden hebben en zo kwam de 81-jarige Römelingh het schilderij naar Peize brengen. Hier in Peize was net als in Beilen (op de tussenstop naar Peize) de laatste 10 jaar veel veranderd.

Carel Römelingh

Bij het schrijven van dit verhaal over de familie Römelingh en het schilderij werd ons verteld dat Carel Römelingh in het najaar van 2020 is overleden. De verzonden E-mail met dit verhaal heeft hem niet meer bereikt. Carel Lucius Petrus Römelingh is op 82-jarige leeftijd overleden op 14 november 2020. Hij woonde met zijn vrouw in Laag Soeren (Gld). Het schilderij krijgt een mooie plaats in de archiefruimte van de Historische Vereniging in Dorpshuis Peize.

Jacob Bezema jzn.

De oorlog 1940 – 1945

De Duitsers hadden ons land bezet. Ik weet niets van het begin van de oorlog. Wel weet ik dat mijn moeder in oktober de slaapkamer beneden aan het schoonmaken was, de bedden naar buiten enz. Daar stonden twee bedden, met het voeteneind naar elkaar toe.

Toen kwamen er Duitse soldaten en namen de slaapkamer in beslag.

De kruk werd aan de binnenkant uit de deur gedaan, en sliepen wij in de kamer. wij sliepen met zijn drieën in de bedstee Dirkje, Corrie en ik Grietje.

De Duitsers hadden stroo in de slaapkamer gedaan en gingen het raam uit naar buiten. Toen de Duitsers weer weg gingen werd de slaapkamer gauw weer ingericht en konden wij er weer slapen.

Later kregen we weer Duitsers, die sliepen in de schuur.

Wel zaten ze bij ons in de keuken te eten en aten hun brood.

Ze aten Duitse kuch, en deden dikke stukken boter en kaas er op.

Het waren geen rare soldaten.

Ook hadden we paarden in de schuur. Die hadden ze gevorderd van de boeren.

Bij ons kwam altijd een man (De Vries ^{*2)} uit Groningen, die boter, eieren en melk kwam halen. Hij zat in het verzet. Hij kwam op de fiets, en had hele grote fietstassen. Ook kwam hij bij café Weistra op de Pol ^{*1)}.

Het ging een hele poos goed, maar later kon dat niet meer.

Onze vader leverde de melk aan de melkfabriek De Lijempff ^{*3)} in Groningen. Daar ging ook een lege bus mee naar toe en daar ging boter, eieren enz. in mee.

We hadden in de oorlog persoonsbewijzen en bonkaarten. Alles was op de bon. Suiker, brood, snoep enz. Zondags stonden we rond de tafel en kregen we snoep.

^{*7)} en waren bij de N.S.B. Ze gingen De Vries in de gaten houden. Op een keer dat De Vries bij ons weg

ging, hadden ze zich verstoppt in een akker met koren, voorbij ons huis en werd hij aangehouden, maar hij had lege fietstassen.

Ook weet ik dat De Vries is doodgeschoten. Door wie weet ik niet. In de bossen bij Norg is een monument, daar staat zijn naam ook bij. Hij had een vrouw met een dochtertje.

De avond voor de bevrijding op 13 april, kwamen de Duitse soldaten van Vries, door Bunne en Winde over Kiekeveer naar Peize toe.

Onze vader en moeder, waren aan het melken, wij speelden op de koeienstal, en mochten niet naar buiten, en keken door het raampje en zagen de soldaten aankomen. Wij woonden op De Horst.

's Middags 14 april, kwamen twee Canadese soldaten met geweren in de handen, ze liepen achter de bomen langs, vanaf Eelde, over de Horst naar Peize.

De jongens Jan en Hennie Berends begeleiden de soldaten naar Peize. Wij mochten op de fiets ook naar het gemeentehuis in Peize.

Wat daar gebeurd is weet ik niet.

Later op de middag moesten de Duitsers bij café Weistra op De Pol, geweren en alles weggooien op straat, en werden ze lopend over de Peizerhorst naar Eelde gebracht.

's Avonds werden de N.S.B. landwachters opgehaald. Jaap Heins, was bij het verzet.

De N.S.B.ers ^{*7)} en die waren al weg.

Onze opa kwam bij de voordeur. De Canadesen wilden hem meenemen. Jaap Heins wist wel dat ze die niet moesten hebben.

Toen is opa Kregel bij ons gekomen. 's Avonds was er feest bij café Weistra. Er waren meisjes zo dronken, één is op een ladder naar huis gebracht.

Op de stad Groningen is veel geschoten.

In mei 1946 was er bevrijdingsfeest op het sportveld in Peize. Er was een hardloop wedstrijd door het dorp. Er werden Vaderlandse liederen gezongen op het feest en er was stoelendans voor meisjes in bevrijdingsrokken. Allerlei soorten lapjesstof waren op een rok genaaid. Onder aan de rok oranjestoffjes met een punt. Daar kreeg je dan een stempel op van het jaar 1946; 1947; 1948. ^{*4)}

Ook hadden we een N.S.B. burgemeester. (R.G. Gelmers ^{*5)})

Onze burgemeester Römelingh ^{*6)} was veilig op een andere plek.
De N.S.B.ers zijn opgehaald en hebben nog in 't Kamp Westerbork gezeten.
Hoe lang dat weet ik niet.
Ik was 14 jaar toen de oorlog voorbij was.

Grietje Kregel

De oorlog 1940. 1945.

De Duitsers hadden ons land bereikt
Ik weet niets van het begin van de oorlog
Wel weet ik dat mijn moeder in
Oktober de slaapkamer beneden
aan het schoonmaken was,
de bedden naar buiten
Daar stonden twee bedden met het
voeten-eind naar elkaar aan
Toen kwamen er Duitse soldaten
en namen de slaapkamers in beslag.

een stukje uit de originele tekst van Grietje Kregel

Grietje Kregel (1931) is een dochter van Geert Kregel (1902-1995) en Geertruida Kregel-Hofstee (1906-1994); Geert en Truida zijn getrouwd in 1928.

Geert Kregel

Geertruida Kregel-Hofstee

Ze kregen 6 kinderen:
Willem­tje *Willy* (1929-2017),
Roelof *Roel* (1930-1996),
tweeling Grietje (1931) en Derkje *Dirkje* (1931),

Dirkje en Grietje (foto 1949)

Cornelia *Corrie* (1934) en
Geertruida *Truida* (1938).

Het gezin Kregel woonde (1945) op de Horst A 53 (2021: De Horst 4)

Boerderij De Horst 4; oude foto (1945: A53)

Opa Derk Kregel (1867-1960) woonde ook op De Horst

Grietje Kregel is in 1954 getrouwd met Hendrik Huiberts (1927–2001).

^{*1)} Café Weistra A 75 (de Pol) > (2021: De Pol 21; Atelier Vier B)

^{*2)} De Vries = Johannes Jacobus de Vries Hij was autohandelaar en lid van het verzet in Groningen.

J.J. de Vries werd in Kloosterburen op 16 augustus 1890 geboren als zoon van Geert De Vries en Anna van Dijken. Hij trouwde met Clementina Sidonia van de Moortel, met wie hij één kind kreeg. Zijn verzetskaart vermeldt dat De Vries behoorde tot de nul groep, de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers van de stad Groningen. Ook was hij hoofdverspreider van het illegale blad Het Parool en medewerker van de illegale krant Christofoor. Uit een rapport van het centrale afwikkelingsbureau Binnenlandse Strijdkrachten blijkt dat hij Jan Brander uit het strafkamp Farmsum heeft bevrijd. Op 13 februari 1945 werd De Vries ten gevolge van verraad aangehouden. Hij stierf in Bonhagen op 54-jarige leeftijd. De Vries is herbegraven op de Rooms Katholieke begraafplaats te Groningen.

Bron J.J. de Vries: Executies in de bossen van Norg – TracesOfWar.nl

N.S.B. Nationaal-Socialistische Beweging

In Nederland (afgekort: NSB) was een Nederlandse politieke partij die van 1931 tot 1945 heeft bestaan.

^{*3)} Melkfabriek de Lijempf. Op 29-11-1912 richtte Jan Evert Scholten de Naamloze Vennootschap Leeuwarder IJs- en Melkpoederfabrieken op. De naam werd in 1922 veranderd in Leeuwarder IJs- en Melkproducten fabrieken. J.E. Scholten bezat een aantal melkfabrieken maar met ingebrachte fabrieken door medeoprichters omvatte de N.V. 8 zuivelfabrieken.

Bron: www.dragten.nl.

^{*4)} Nationale Bevrijdingsrok: zie ook *Tiedschrift* nr. 87, blz 2 en verder.

^{*5)} R.G. Gelmers werd in 1944 door de NSB benoemd tot burgemeester

^{*6)} Statius Georg Römelingh was burgemeester van Peize van 1933 tot 1948. Zie ook artikel Schilderij Gemeentehuis in dit nummer van *Tiedschrift*.

^{*7)} In verband met privacy hebben wij de namen weggelaten.

TOLNERBOSJE ALTENA

Uit de Hopbel van oudjaarsdag 1970

Rubriek: "Uit de natuur"

't Was kouder dan we dachten, de morgen van de 12^e december. Er stond geen wind en de zon probeerde de nog aanwezige grauwe nevelflarden op te lossen. Op het slootje langs het bosje had zich zelfs ijs gevormd.

We keken elkaar eens aan, 7 leden van de natuurbeschermingsvereniging, en besloten toch maar aan het werk te gaan. Het werd hoog nodig tijd om de paden door het Tolnerbosje weer wat begaanbaar te maken. Overal hadden zich al uitlopers gevestigd op de paden. Nu in de winter kun je gemakkelijk door het bosje lopen, maar in de zomer is het pad nagenoeg onbegaanbaar door overhangende takken en dergelijke.

U kent toch allen het Tolnerbosje met zijn stukje heide en dennen? In het greppeltje door de heide zit volop zonnedauw, het vleesetende plantje met zijn glinsterende vangarmpjes.

Als u het niet kent moet u er eens heen gaan; het is een oase van rust in het jachtige Peize,

Er staan twee rustbanken, zodat u nog even ongezien voor andere mensen lekker buiten over 't een en ander kunt nadenken. Eén van de banken was echter wel dringend aan een nieuwe zitting toe.

We hebben de opschietende boompjes op de heide uitgedund, anders blijft er geen heide meer over, en ook de bosbessen hebben we wat meer ruimte gegeven. De gagelstruiken staan er van 't voorjaar vast prachtig bij nu we de overheersende berken wat weggehaald hebben,

Als je het geheel dan zo overziet, dan denk je wel eens bij je zelf: "Hier zou je nu eigenlijk alle wilde planten van Peize een plekje moeten geven, zodat je een overzicht kan geven van wat hier nog leeft. Scholen zouden er heen kunnen gaan om ze nu eens echt te zien, een soort instructieve tuin."

Maar als je dan de enorme rotzooi ziet die de mensen in het bosje durven te gooien, dan weet je gelijk dat dit geen haalbare kaart is. Want wie moet hier het toezicht houden?

Het ligt te ver van het dorp en de omwonenden hechten blijkbaar geen waarde aan 't laatste stukje natuurschoon wat Peize heeft.

Ik heb verستeld gestaan van de rommel, ondanks onze goede ophaaldienst in Peize.

Maar de meeste rommel is nu weer opgeruimd en u moet het komende jaar beslist eens een kijkje nemen.

M.R.

Het Tolnerbos zoals we dat nu (anno 2021) kennen is een restantje van de Altenasche Bossen die boeren uit Peize, halverwege de negentiende eeuw, hebben aangelegd. In het bos liggen nog steeds oude drinkdobben uit de tijd van vóór de bosaanleg. Om te voorkomen dat het volgroeit wordt het

Tolnerbos nu onderhouden door vrijwilligers uit Altena en leden van het IVN. Dit valt te lezen op het informatiebord .

Ingang Boerlaan

Niet erg duidelijk op de foto te zien maar daar staat al een zitbankje.

Het Tolnerbos is ook opgenomen in het wandelroute netwerk “Klunderveen”.

Maar een ommetje door het bos alleen is ook prettig om te doen. De paden zijn goed begaanbaar getuige bijgaande foto's.

UIT DE OUDE DOOS

Uit de Hopbel van 6-5-1961

Peize heeft een zeer oude geschiedenis; helaas is er echter van de jaren vóór 1500 weinig bekend. Van de drie borgen, die Peize heeft bezeten is niet veel overgebleven, hetgeen erg jammer is. Zo ook van de borg, die in het verleden in het “Wold” heeft gestaan, op de plaats waar nu de boerderij staat bewoond door L. Rozema.

Eertijds een lusthof met een dennenbos (waarin een vijver) voor het huis; achter de borg een appelhof ter grootte van bijna 18 are, omgeven door een brede gracht, genaamd “Het appelhof in de Pol”. Achter het boerenhuis was eveneens een appelhof van 47 are. Het stukje land, genaamd “De Zwanewering” en gelegen aan de noordzijde van het huis, was in het begin van de 19^e eeuw nog hakbos.

Daarvoor, naar de Esweg, stond een witgepleisterd huis, genaamd “Lust”, met eveneens een groot appelhof en een vijver, waar omstreeks 1830 mej. Jantje Feith woonde. Daarvoor was het huis in het bezit van de familie Gasinjet, bewoners van de borg in de 18^e en 19^e eeuw. Bij dit huis was in vroegere jaren veel land, dat langzamerhand verkocht is. In 1824 waren de huizen bewoond door Freriks Cazemier, L. Ensing Hzn. en L. Bartol; eveneens eigendom v. Gijsbert Carel Ferdinand Gasinjet.

Het huis van Freriks Cazemier heette toen “Het Eiland”. Een eigenaardige naam, want niets duidt daar op een eiland in vroeger jaren.

Later kwam het bezit van de familie Gasinjet in handen van Mr. H. Tonckens, geboren op 23-10-1793 te De Wijk; Garde d’Honneur van Napoleon van 1812 tot 1813. Overleden te Peize op 30-3-1877.

Hij was burgemeester van Peize en Eelde en lid van de Staten van Drenthe. Huwde op 30-11-1826 met Catharina Johanna Wilhelmina van Glockman, weduwe van Gasinjet, dochter van Otto Frederik Wilhelm van Glockman en Anne Catharina Louise Lemper. Dit huwelijk was waarschijnlijk kinderloos want hier is verder niets van te vinden.

Mr. H. Tonckens had 1 broer en 2 zusters;

-Wijmcko Johannes Tonckens was lid van de 1^e Kamer, gehuwd met Gesina Hendrik van Back;

-Trina Elisabeth Tonckens, gehuwd met Mr. Antony Homan, notaris te Vries;

-Roelina Tonckens was ongehuwd.

Tonckens was de laatste bewoner van de toenmalige borg en bij verkoop van huis en landerijen ging dit bezit in verschillende handen over. De borg werd afgebroken, waarvan de tegenwoordige boerderij gedeeltelijk werd herbouwd. Bij deze boerderij bleef weinig land over, hetgeen zeer te betreuren is. Misschien kan de ruilverkaveling weer enigszins goed maken wat in vroegere jaren bedorven is.

Tot zover enig overpeinzingen over het voormalige “Woudrust”.

J.E.

UIT DE OUDE DOOS

Uit de Hopbel van 29-01-1972

Wanneer men het voorrecht heeft nog eens in de oude kasboeken van onze kerk te bladeren, dan blijkt dat onze voorouders met minder financiële problemen hebben zitten worstelen, dan zulks nu het geval is.

In februari 1808, om precies te zijn op 7 februari, werd voor het eerst in de kerk gecollecteerd. Door de torenbouw, die in 1803 een aanvang nam, was naar die tijd gerekend veel geld nodig geweest. Deze gelden werden destijds gekregen door opzage ^{*1} van uitgeleende gelden en door verkoping van eikenbomen, o.a. aan de Boerlaan voor f 1.149,-, bij de Pastorie voor f 330,- en om de kerk voor f 920,-.

Waarschijnlijk zijn toen nieuwe bomen geplant, zodat we kunnen aannemen dat de bomen bij de kerk en pastorie ruim 160 jaren oud zijn.

In 1802, dus tijdens de omwenteling met de leuze: Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap werd het Herengestoelte in de kerk verkocht, waarvan de Graaf van Stirum het strijkgeld ontving. Het is mogelijk dat die het ook gekocht heeft, doch dit is niet na te gaan, tenminste niet in de bescheiden van de kerk.

Het Herengestoelte en het Kerkkoor zijn toen apart verkocht; het laatste werd door de Kerkvoogden teruggekocht voor f 175,-. Eigenaar van het Herengestoelte en het Kerkkoor was Dr. P. Gasinjet, gehuwd met een dochter van J.H. Bavinge en H. Ebbinge en wonende in het Peizerwold op Woudrust.

Het bedrag van f 175,- werd terug ontvangen, waarvan onderstaand schrijven werd vastgelegd.

Ter nagedachtenis ener merkwaardige liefdegift door een ongenoemd persoon uit de gemeente Peize, hebben wij ondergetekenden kerkvoogden het dienstig geoordeeld alhier te doen aantekenen, dat aan ons ter gelegenheid van de aankoop van het Kerkkoor op den 10 October 1806 de koopprijs van hetzelfde bedragende de som van f 175,- is ter hand gesteld en door ons onmiddellijk daarop wederom aan den verkoper de Heer P. Gasinjet en vrouw is uitgeteld, zijnde nog bovendien van dezelfde ongenoemde hand de onkosten voor het zegelpapier waarbij gevoegd.

Peize, 9 Februari 1807.

Roel Luinge

Reinder Luinge.

In die tijden was f 175,- een groot bedrag, als men bedenkt dat de landhuren toen zeer laag waren, ± f 2,- per h.a. en de hopbouw, die toen al niet meer in de orde van grootte was dan in de 18^e eeuw een prijs opbracht van f 0,60 tot f 1,20.

Deze prijs was nog aan schommelingen onderhevig, waarschijnlijk veroorzaakt door de weersomstandigheden.

Tot zover deze keer iets uit de geschiedenis van het oude dorp Peize.

J.E.

*1 opzage: opzegging, afbreking van een overeenkomst

ZONNEHOF TE PEIZE

Uit de Hopbel van 8-8-1959

Wij hebben onze lezers in een aantal artikeltjes iets verteld over de bejaardencentra in diverse plaatsen. Maar ons eigen bejaardencentrum hebben wij nog niet besproken. En toch is ons “Zonnehof” ouder dan de drie door ons bekeken bejaardentehuizen.

Reeds in april 1950 werd met algemene stemmen in de raad het besluit genomen, om tien bejaardenwoningen annex verzorgingshuis te laten bouwen. Hiervoor werd een bedrag van f 80.000,- uitgetrokken. In januari 1952 was het zover, dat het complex door de Commissaris der Koningin in Drenthe, Mr J.A. Cramer officieel werd geopend.

Toen waren de woningen echter al bewoond. “Zonnehof” bestaat nu dus al acht jaar en het behoorde tot één der eerste bejaardentehuizen, die door een gemeente werd beheerd. Het was maar klein en eenvoudig van opzet. Maar het architectenbureau Oom & Kuiper te Groningen had gemaakt dat het een juweeltje werd. Vele malen is er bezoek geweest van diverse autoriteiten. Gemeentebesturen uit verschillende plaatsen, kwamen hun indrukken opdoen alvorens zelf tot bouw van een bejaardencentrum over te gaan.

“Zonnehof” ligt aan de noordkant van Peize, achter het gemeentehuis. Naast de tien bejaardenwoningen is er het eigenlijke verzorgingshuis. Tezamen is het één gebouw, maar de bewoners van de kleine woningen leven hun eigen leventje. Zij hebben geen contact met ’t hoofdgebouw.

In het tehuis zelf zijn momenteel vijf alleenstaande mannen opgenomen. Twee daarvan waren geen ingezetenen. Tevens is er nog het echtpaar Suurd. Het echtpaar Roos heeft ons welwillend het tehuis laten zien. Het geheel maakt een zindelijke en nette indruk. Het zit netjes in de verf en is goed onderhouden.

Maar welk een tegenstelling met de andere door ons beschreven tehuizen! Hier geen luxe, maar alles eenvoudig. Men komt niet onder de indruk van de inrichting. Alles is tot en met uitgebuit.

De kamers zijn ook hier ingericht door de bewoners zelf met hun eigen vertrouwde meubelen. Alles wat er in staat is van hun zelf. En toch zijn de kamers gezellig. Praktisch is de wastafel op elke kamer. Vaste kasten zijn er voldoende. Enkele kamers zijn klein, te klein.

Alle alleenstaande bewoners wonen boven, wat niet aan te bevelen is, wanneer er gebrekkigen onder zijn.

Behalve echtpaar Suurd, eten en drinken allen gezamenlijk in de keuken. Ook het verzorgend echtpaar. Dit schept een vertrouwelijke sfeer en maakt van de bewoners één familie. Op de zolder is een kamertje ingericht voor eventuele gasten.

Het gehele huis is centraal verwarmd. De grote verwarmingsketel wordt meteen gebruikt voor het Groene Kruisgebouw en het badhuis. Daardoor is de kelder ongeschikt voor de bewaring van eten e.d. vanwege de te hoge temperatuur.

Vóór het complex is een groot grasveld met gazons, maar een wandelpad of zitje ontbreekt. Daarom gaan de oudjes, die allen goed ter been zijn, veel in het dorp wandelen. Over het algemeen hebben zij veel omgang met de dorpsbewoners. Ook krijgen zij wel bezoek van vrienden, familie en bekenden.

En de verpleegkosten? Deze liggen veel lager, dan in de andere door ons beschreven tehuizen. Een alleenstaand persoon betaald f 35,- per week en een echtpaar f 55,- per week.

C.P.

Uit de Hopbel 22-8-1959

In ons vorig artikel hebben wij kunnen lezen over de inrichting van ons eigen bejaardencentrum. Zoals wij zagen, was het keurig in orde. Maar toch is bij alle eenvoud wel gebleken dat het huis te klein is. Er is namelijk te weinig ruimte. Ruimte, die er achteraf bekeken, direct had moeten zijn.

Wij zagen, dat het verzorgend echtpaar tezamen met de alleenstaande bewoners eten in de keuken, terwijl het echtpaar Suurd op hun eigen kamer eet. Dit gezamenlijk tafelen is misschien wel juist maar het moet niet in de keuken gebeuren. Er ontbreekt een eetzaaltje!.

Alle bezoek moet op de kamers ontvangen worden. Dit is niet fris, omdat de kamers eveneens slaapvertrek zijn. Een conversatiezaal is dus een vereiste. Dit kan gecombineerd worden met de eetzaal, wel of niet afgesloten met schuifdeuren. Tevens zou dit vertrek dienst kunnen doen als leeszaal en bij bijzondere gelegenheden als feestzaaltje (bij verjaardagen, St. Nicolaas- of Oudejaarsavond e.d.). Een kantoortje voor administratie en dienstgesprekken voor de verzorgers is zeker ook geen luxe terwijl een doorgeefkeukentje noodzakelijk is. Een ijskast en een centrifuge ontbreken eveneens.

En waarom zou er geen terras mogen zijn, waar men lekker inde zon kan zitten. Maar waar moet het terras zijn als er geen behoorlijk plantsoen is? Zo ontbreken er nog wel meer dingen, welke stuk voor stuk noodzakelijk zijn.

Al deze verbeteringen scheppen geen luxe, maar kosten tezamen een schep geld.

In de bespreking welke na afloop van de excursie ten gemeentehuize werd gehouden, zag men de noodzaak van deze voorzieningen wel in. Ook de Raad was dezelfde mening toegedaan. Maar moeten deze voorzieningen gepaard gaan met uitbreiding van de verpleegruimte? Daarover een volgende keer.

C.P.

ZOMERSGENOT: IJS

Rond 1900 kende men de vriezer zoals wij die kennen niet maar er werd al wel ijs gemaakt.

Als men een mengsel had gemaakt (voor recept zie hieronder) dan werd dat in een ijsbus gedaan. Deze kwam dan als volgt in de ijsmachine.

De ijsmachine werd tot de rand gevuld met fijngenhakt ijs. Daarover werd dan pekkel gestort (gemaakt van ½ liter water en een ½ liter grof zout). De gazenbus werd met grof zout gevuld en in de ijsmachine geplaatst. Hierin werd dan de ijsbus gezet. Na een uur of 3 à 4 was het ijs gereed.

Ijsrecepten van toen:

Vanille ijs

4 eierdooiers - ½ liter room - ½ liter melk - 1 stokje vanille - 200 gram suiker

Verwarm de room, melk, suiker en de vanille maar de massa mag niet koken. Klop de eierdooiers en voeg daar de verwarmde massa voorzichtig bij. Even laten afkoelen en daarna in de vriezer plaatsen.

Chocolade ijs

Vanille ijs - 100 gram cacao

Wanneer de room, melk, suiker en vanille voldoende verwarmd zijn dan de -aangemengde- cacao er doorroeren en even mee laten trekken. Verder als bij vanille ijs.

Voor chocolade ijs wordt gewoonlijk iets meer suiker gebruikt (aldus het recept).

Koffie ijs

Vanille ijs - 2 dl. koffie extract (gemaakt van 200 gram koffie)

De bereiding is als het vanille ijs

WEINIG / VEEL

Het kost niet zoveel iemand een glimlach te schenken
of je hand op te steken voor een vriendelijke groet,
zoiets kan opeens de zon laten schijnen
in het hart van een mens, die je zomaar ontmoet.

Het kost niet zoveel een hand uit te steken
om een ander een beetje behulpzaam te zijn,
een dankbare blik is vaak de beloning
al was de moeite voor u slechts heel klein.

Het kost niet zoveel om je hart wat te openen
voor de mens om je heen in z'n vreugd en verdriet.
wees blij dat je zo wat kan doen voor een ander!!
of is die ander je naaste soms niet?

Het kost maar heel weinig je arm om een schouder
of alleen maar een zachte druk van een hand,
't is vaak voor de ander of hij even
in een klein stukje paradijs is beland.

Het kost toch zo weinig om een ander te geven
iets wat je zelf toch zo heel graag ontvangt,
liefde! alleen maar door dat weg te schenken
krijg je terug, meer dan je ontvangt.....

gedicht van **Barbera Wekema-Hut**

